

Gymnasiekompetens i Kronobergs län

Författarens namn: Martin Hedlund
Avdelning: Regional utveckling
Publiceringsdatum: 201103
Kontakt: martin.hedlund@kronoberg.se

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	4
Sammanfattande punkter	5
Inledning	6
Del 1: Gymnasiekompetens på arbetsmarknaden	6
Andelen med en yrkesinriktad gymnasieutbildning minskar	7
Stark ökning för utbildning inom bygg och teknik	9
Hög matchningsgrad för transport, bygg och vård- och omsorg	12
Hög medellön för vissa yrkesutbildningar.....	14
Höga livsinkomster för yrkesprogram inom bygg, VVS och el	15
Störst brist på gymnasieingenjörer och data-, el- och energiteknisk utbildning	16
Stor inpendling av industri, fordons och energiteknisk utbildning.....	17
Del 2: Gymnasieprogrammets utveckling	20
Elevunderlag 2008-2019	20
Examen, högskolebehörighet och betyg 2014-2019.....	23

Nyckelbegrepp

Nattbefolkning = Personer mellan 20-64 som bor i Kronobergs län.

Dagbefolkning = Personer mellan 20-64 år som arbetar i Kronobergs län. Kan vara personer som bor och arbetar i Kronobergs län eller inpendlare från andra län.

Förvärvsgrad/sysselsättningsgrad = Andelen av nattbefolkningen i arbetsför ålder (20-64 år) som bor i länet och som har en sysselsättning.

Matchad förvärvsgrad/matchningsgrad = Andelen av nattbefolkningen i arbetsför ålder (20-64 år) som bor i länet och som har ett yrke som överensstämmer med deras utbildning, både sett till nivå och inriktning.

[På SCB:s hemsida finns fler begreppsförklaringar.](#)

Sammanfattande punkter

- Andelen med gymnasial yrkeskompetens minskar i Kronobergs län trots stor efterfrågan på arbetsmarknaden. I dagsläget råder framförallt brist på personer som läst ett tekniskt yrkesprogram på gymnasiet. Bristen på yrkeskompetens kommer dock att förvärras under de kommande femton åren till följd av stora pensionsavgångar. Bristen på de som läst tekniska yrkesprogram kommer att bestå men allra störst blir bristen på personer med en gymnasial vård- och omsorgsutbildning.
- Många med gymnasiekompetens jobbar med yrken som är orelaterade till deras utbildning. Ett sätt att möta den framtida kompetensbristen är att verka för en ökning av den matchade förvärvsgraden som i dagsläget uppgår till mellan 40 och 60 procent för bristutbildningarna.
- Ett annat sätt att möta den framtida bristen på gymnasial yrkeskompetens är genom en ökning av antal elever som väljer att läsa ett yrkesprogram. Sedan gymnasiereformen 2011 går dock trenden i motsatt riktning, där allt fler ungdomar istället väljer att läsa ett högskoleförberedande program. En orsak till att färre väljer ett yrkesprogram är att högskolebehörigheten efter avslutat yrkesprogram minskat kraftigt, i vissa fall är den så låg som 9 procent av avgångseleverna. Dock har både medelbetyg och andelen som tar examen inom 3 år ökat på yrkesprogram.
- En sak som talar för att läsa ett yrkesprogram på gymnasiet är att det i många fall ger bättre avkastning än både högskoleförberedande program och 3-årig högskoleutbildning. Livsinkomsten är nämligen större för de med gymnasial yrkeskompetens än för de med kompetens från högskoleförberedande program. För personer med gymnasial yrkeskompetens inom bygg, el och VVS är livsinkomsten till och med större än för personer med en 3-årig högskoleutbildning.
- Ser vi till hela arbetsmarknaden kan vi dock förvänta oss en stor brist på vissa 3-åriga högskoleutbildningar, inte minst på högskole- och civilingenjörer, dataingenjörer, ämneslärare och specialistsjuksköterskor¹. Samtidigt som länet har ett behov av att fler väljer att läsa ett gymnasialt yrkesprogram har vi alltså även ett behov av att fler ungdomar väljer att läsa vidare på högskolan. Däremot ser vi en svagare arbetsmarknad för de som läser en högskoleförberedande gymnasial utbildning utan att sedan läsa in en högskoleexamen.

---

¹ Se Region Kronobergs kompetensförsörjningsrapport: https://www.regionkronoberg.se/globalassets/rus/kompetensfors2019_regionkronoberg2.pdf

Inledning

De senaste decennierna har arbetskraftens utbildning kommit att spela en allt viktigare roll både för individen och för den regionala arbetsmarknaden. Individer som saknar en gymnasieutbildning har svårare att få ett jobb och hamnar i högre grad utanför arbetsmarknaden, samtidigt förväntas en stor framtida arbetsbrist på personer med gymnasieexamen, framförallt inom yrkesinriktade program. Enligt SCB:s arbetsmarknadsprognos för år 2035 förväntas till exempel bristen i Kronobergs län på personer med en gymnasieexamen inom vård och omsorg överstiga tretusen personer medan bristen på personer med en industriutbildning landar på cirka tvåtusen personer.

Under de senaste åren har samtidigt andelen elever som läser yrkesinriktade gymnasieprogram minskat i länet. Det minskade intresset för yrkesprogram är delvis ett resultat av gymnasieformen från 2011. Reformen innebar en tydligare uppdelning mellan programmen genom införandet av en yrkesinriktad och en högskoleförberedande examen. I synnerhet innebar reformen att elever med höga betyg och elever vars föräldrar är höginkomsttagare i högre utsträckning valde bort yrkesprogram till förmån för högskoleförberedande program.²

Den här rapporten syftar till att ge en beskrivning av den framtida utmaningen för kompetensförsörjningen i Kronobergs län. Den centrala frågeställningen är i vilken utsträckning utvecklingen inom gymnasieskolan överensstämmer med länets kompetensbehov. För att besvara denna frågeställning har rapporten ett tvådelat upplägg, i den första delen används SCB:s matchningsindikatorer för att beskriva hur länet klarar kompetensförsörjningen i dagsläget samt vilka brister som kan förväntas uppstå i framtiden medan den andra delen beskriver utvecklingen av länets gymnasieprogram 2008-2019, med särskilt fokus på uppdelningen mellan yrkesinriktade respektive högskoleförberedande program. Denna del bygger på data från skolverket.

Del 1: Gymnasiekompetens på arbetsmarknaden

I den här delen görs en beskrivning av gymnasiekompetens på arbetsmarknaden i Kronobergs län. Inledningsvis beskrivs nattbefolkningen, dvs. bosatta i länet i åldrarna 20-64 år, inom olika gymnasiala utbildningsgrupper³ samt hur dessa förändrats över tid nedbrutet i olika komponenter. För nattbefolkningen beskrivs även förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad vilket ger en bild av hur efterfrågade utbildningarna är på arbetsmarknaden. I nästa skede jämförs nattbefolkningen med en gymnasial utbildning med dagbefolkningen, dvs. arbetande i länet, i syfte att utröna vilka gymnasiala utbildningsgrupper som det råder ett underskott respektive överskott på i länet. Underskott på en utbildning definieras som utbildningsgrupper där dagbefolkningen är större än nattbefolkningen. Resonemanget bakom detta är att en diskrepans mellan dag- och nattbefolkning där dagbefolkningen är större uppstår genom att arbetsgivare i länet måste hämta arbetskraft från utanför länet då det råder ett underskott inom länet på den eftersökta

---

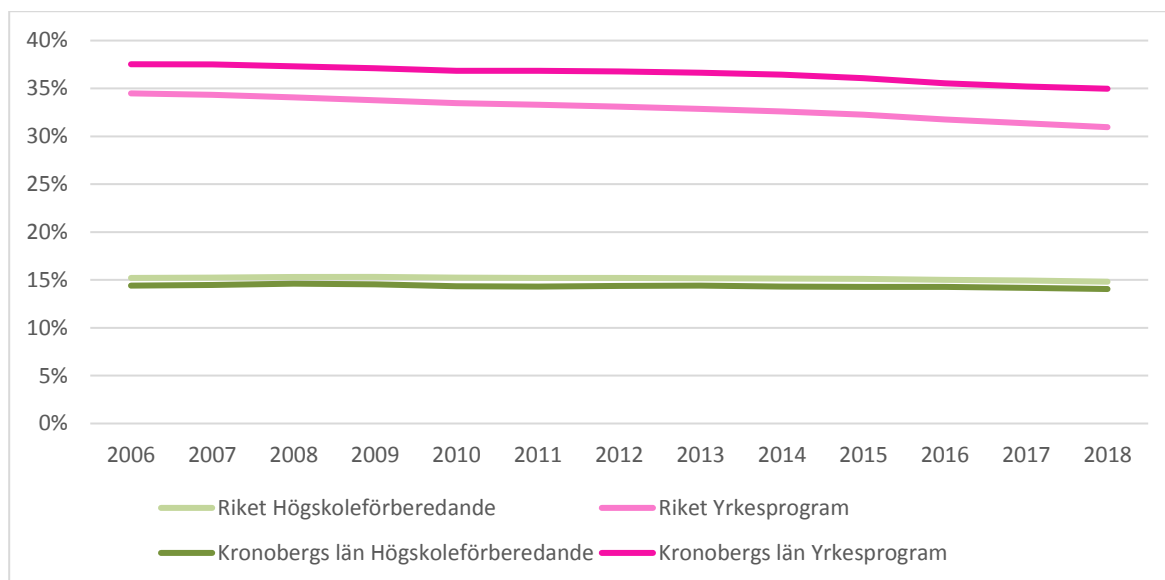
² SCB, <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2017/Minskat-intresse-for-gymnasiets-yrkesprogram/>

³ Vilka gymnasieutbildningar som ingår i respektive utbildningsgrupp framgår av Tabell 2

kompetensen. Vid en överskottssituation, där nattbefolkningen med en utbildning är större än dagbefolkningen, så måste fler söka till andra län för att finna ett jobb.

Andelen med en yrkesinriktad gymnasieutbildning minskar

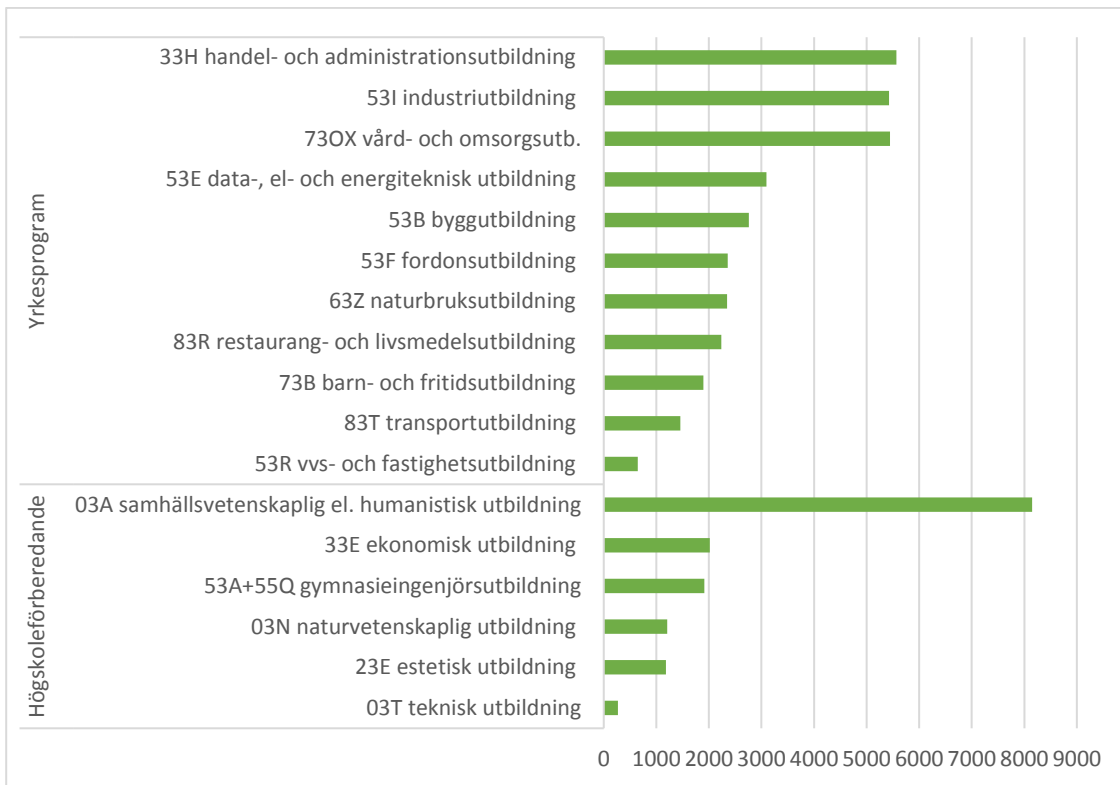
Under 2018 uppgick nattbefolkningen i åldrarna 20-64 med en gymnasieutbildning i Kronobergs län till 53 841 personer. Av dessa hade 15 429 läst en högskoleförberedande utbildning medan 38 412 hade en yrkesinriktad utbildning. Som andel av hela länsbefolkningen i åldrarna 20-64 minskade yrkesinriktade gymnasieutbildningar under perioden 2006-2018 medan högskoleförberedande utbildningar legat kvar på samma nivå. En liknande utveckling kan även skönjas i riket med skillnaden att andelen med en yrkesinriktad gymnasieutbildning var något mindre redan 2006. Ser vi istället till absoluta tal så har dock antalet med en gymnasial yrkesutbildning legat ganska konstant på cirka 38 500 personer under perioden. Anledningen till att andelen ändå minskar är att befolkningen som helhet ökat.

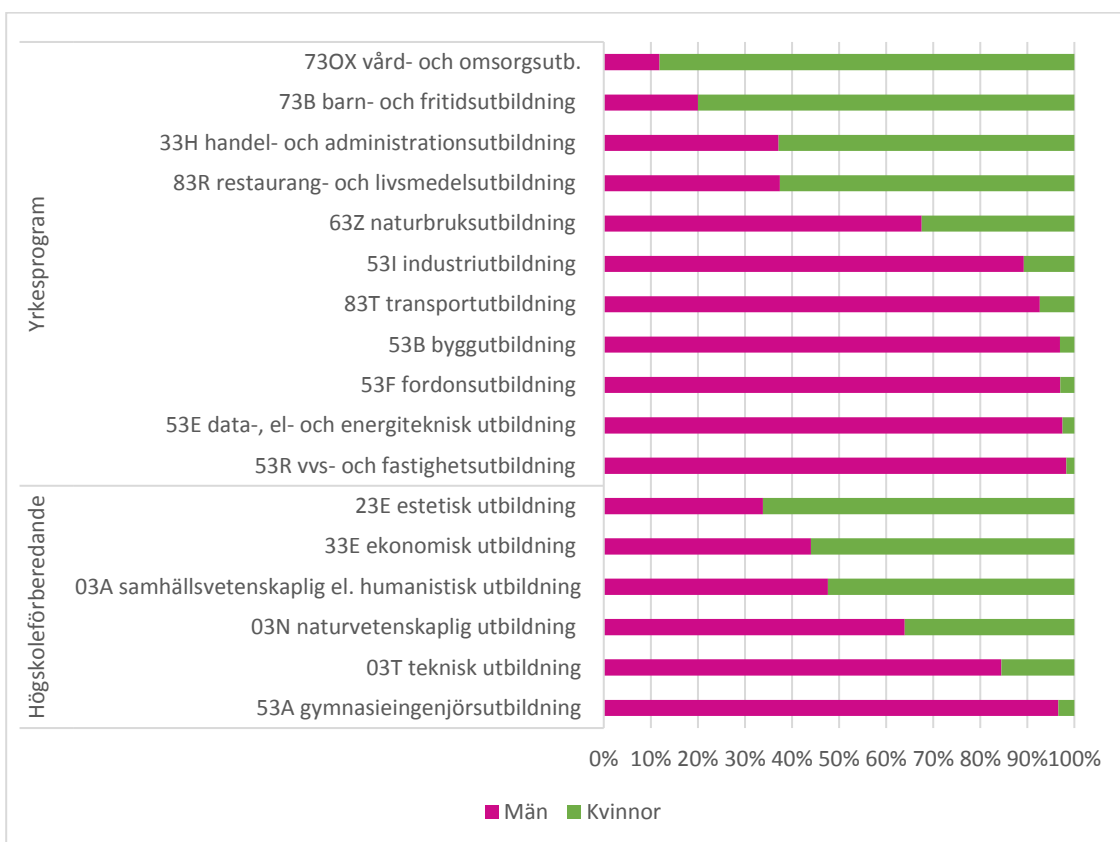
Figur 1: Andel av nattbefolkningen 20-64 år 2006-2018 med en högskoleförberedande utbildning respektive yrkesutbildning på gymnasial nivå, Kronobergs län respektive Riket. Källa: SCB.

Storleksmässigt så var de största yrkesinriktade utbildningsgrupperna industriutbildning, handel- och administrationsutbildning samt vård- och omsorgsutbildning med en nattbefolkning på 4800-4900 personer. Av de högskoleförberedande utbildningarna var samhällsvetenskaplig el. humanistisk utbildning överlägset störst med 6 925 personer följt av ekonomisk utbildning och gymnasieingenjörsutbildning.

Fördelningen mellan kvinnor och män är skev inom majoriteten av utbildningsgrupperna, ett mönster som även återfinns på arbetsmarknaden i stort. Detta var extra tydligt för de yrkesinriktade grupperna där VVS- och fastighetsutbildning, data-, el- och energiteknisk utbildning, fordonsutbildning samt byggutbildning till över 90 procent bestod av män medan vård- och omsorgsutbildning och barn- och fritidsutbildning till över 80 procent bestod av kvinnor. Med undantag för gymnasieingenjörsutbildning och teknisk utbildning var könsfördelningen något jämnare i de högskoleförberedande grupperna samt inom handels- och administrationsutbildning, restaurang och livsmedelutbildning och naturbruksutbildning.

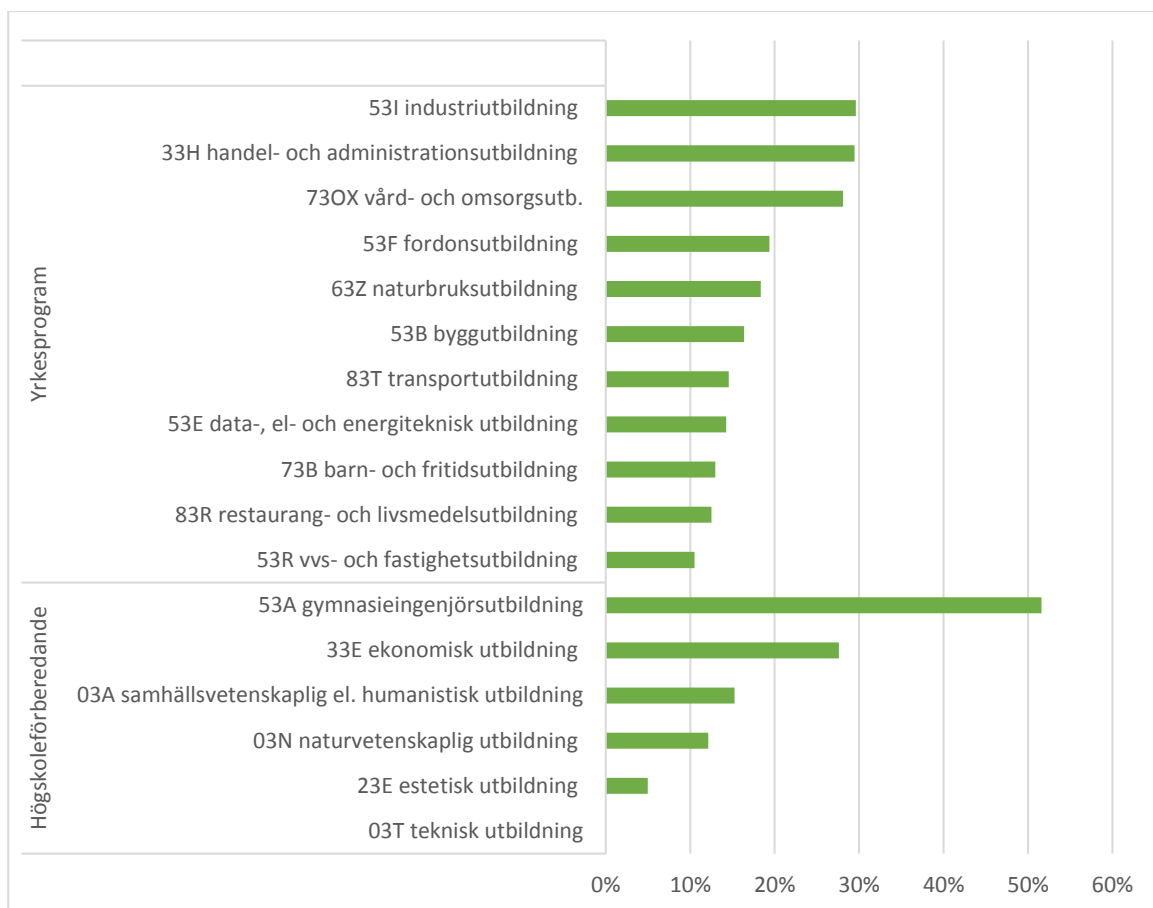

Figur 2: Nattbefolkningen 2018 i åldrarna 20-64 efter utbildningsgrupp, Kronobergs län. Källa: SCB.

Figur 3: Nattbefolkningen 2018 i åldrarna 20-64 efter utbildningsgrupp och kön, Kronobergs län. Källa: SCB.

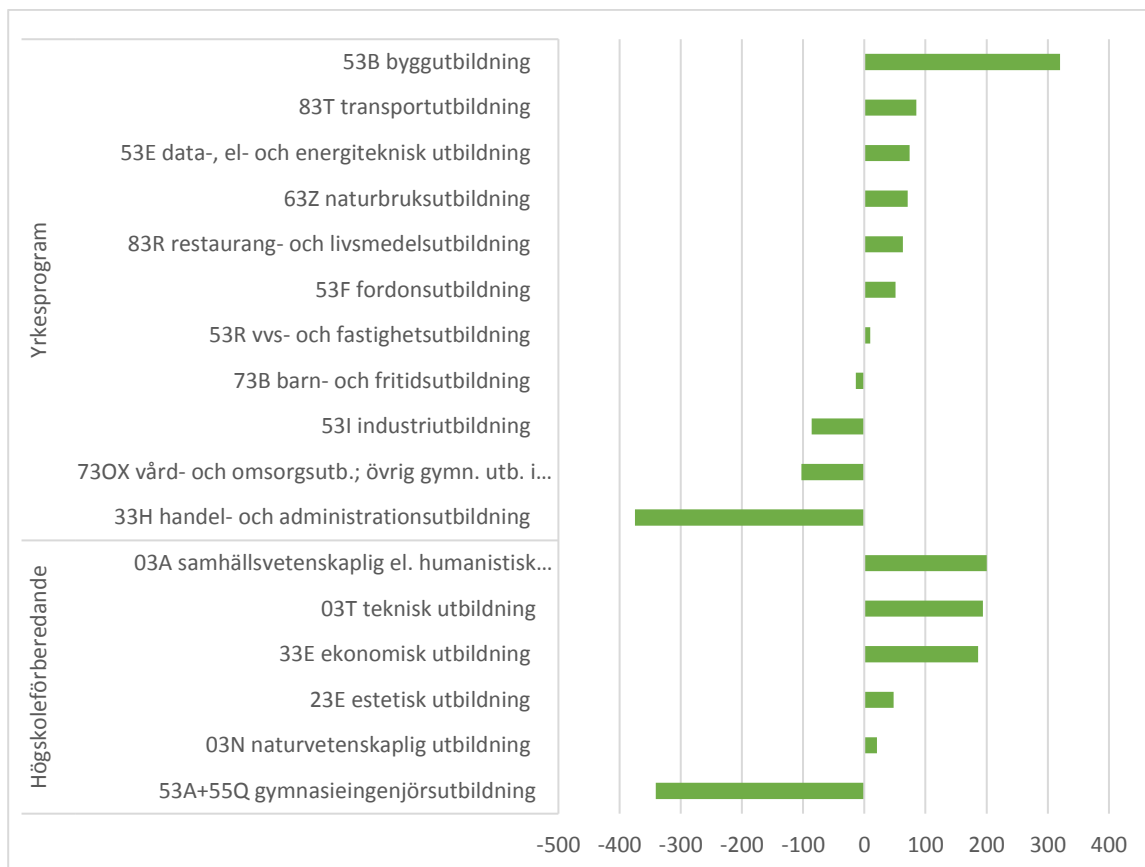
Åldersmässigt så närmar sig en stor andel pensionen inom flera av utbildningsgrupperna. Gymnasieingenjörsutbildning är den utbildningsgrupp där vi kan vänta oss allra störst pensionsavgångar under de kommande 10 åren, över 50 procent, något som hänger samman med att utbildningen avskaffades 1992 för att sedan återinföras 2014. Andra grupper med relativt stora pensionsavgångar är industriutbildning, handel- och administrationsutbildning, vård- och omsorgsutbildning samt ekonomiskt utbildning. Längre ned går vi in på vad detta får för effekter på länets kompetensutbud när vi tittar på arbetsmarknadsprognosen för 2035.

Figur 4: Andel över 55 år 2018 av nattbefolkning i åldrarna 20-64 efter utbildningsgrupp, Kronobergs län. Källa: SCB.

Stark ökning för utbildning inom bygg och teknik

Under den senaste fyraårsperioden, 2015-2018, 8 av 15 yrkesinriktade utbildningsgrupper ökat medan övriga har minskat. I relativa termer ökade pedagogisk utbildning överlägset mest följt av byggutbildning och transportutbildning. Av de högskoleförberedande utbildningsgrupperna såg teknisk utbildning den största relativa ökningen följt av ekonomisk utbildning och estetisk utbildning. Ser vi istället till förändringen i absoluta tal så var det byggprogrammet som ökade mest av de yrkesinriktade utbildningsgrupperna medan bland de högskoleförberedande utbildningarna så ökade samhällsvetenskaplig utbildning, teknisk utbildning och ekonomisk utbildning ungefär lika mycket.

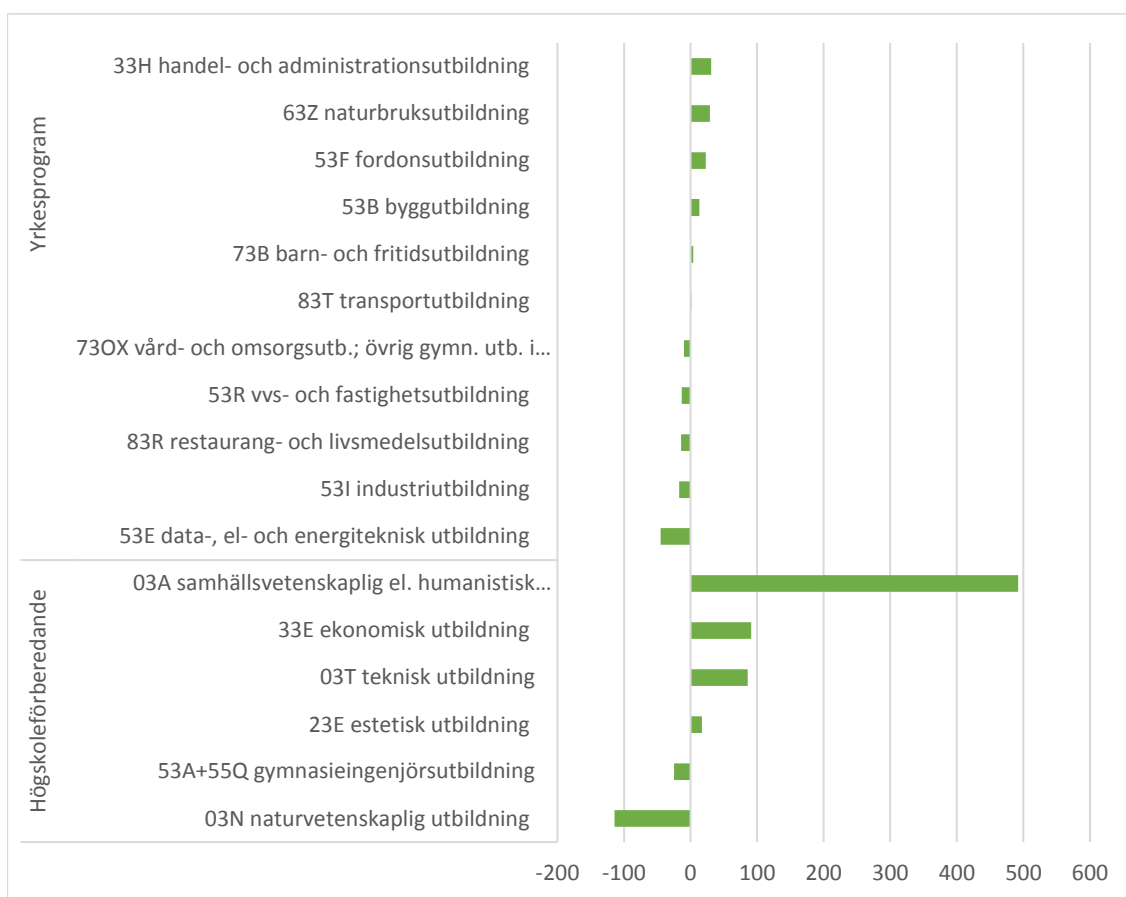

Figur 5: Förändring 2015-2018 av nattbefolkning i åldrarna 20-64 efter utbildningsgrupp, Kronobergs län. Källa: SCB.

På samma sätt som befolkningsförändringar från ett år till ett annat förklaras av antal födda minus antal döda och antal invandrade minus antal utvandrade så kan förändringar av antal personer inom de olika utbildningsgrupperna brytas ned i olika delkomponenter. Dessa är inflyttade och utflyttade med utbildningen, pensionsavgångar (definierade som personer 65+) och åldersinträden (personer som fyller 18 med utbildningen) samt nyexaminerade och vidareutbildade. En utbildningsgrupp kan således växa på tre sätt: (1) genom att antal inflyttade med utbildningen överstiger antal utflyttade, (2) genom att antal åldersinträden med utbildningen överstiger antal pensionsavgångar och (3) genom att antal nyexaminerade överstiger antal vidareutbildade. För gymnasieutbildningar är dock åldersinträden och nyutexaminerade i praktiken samma sak och har därför slagits ihop i grafen nedan. Det bör även noteras att inflyttade respektive utflyttade med utbildningen inkluderar både inrikes och utrikes flyttningar.

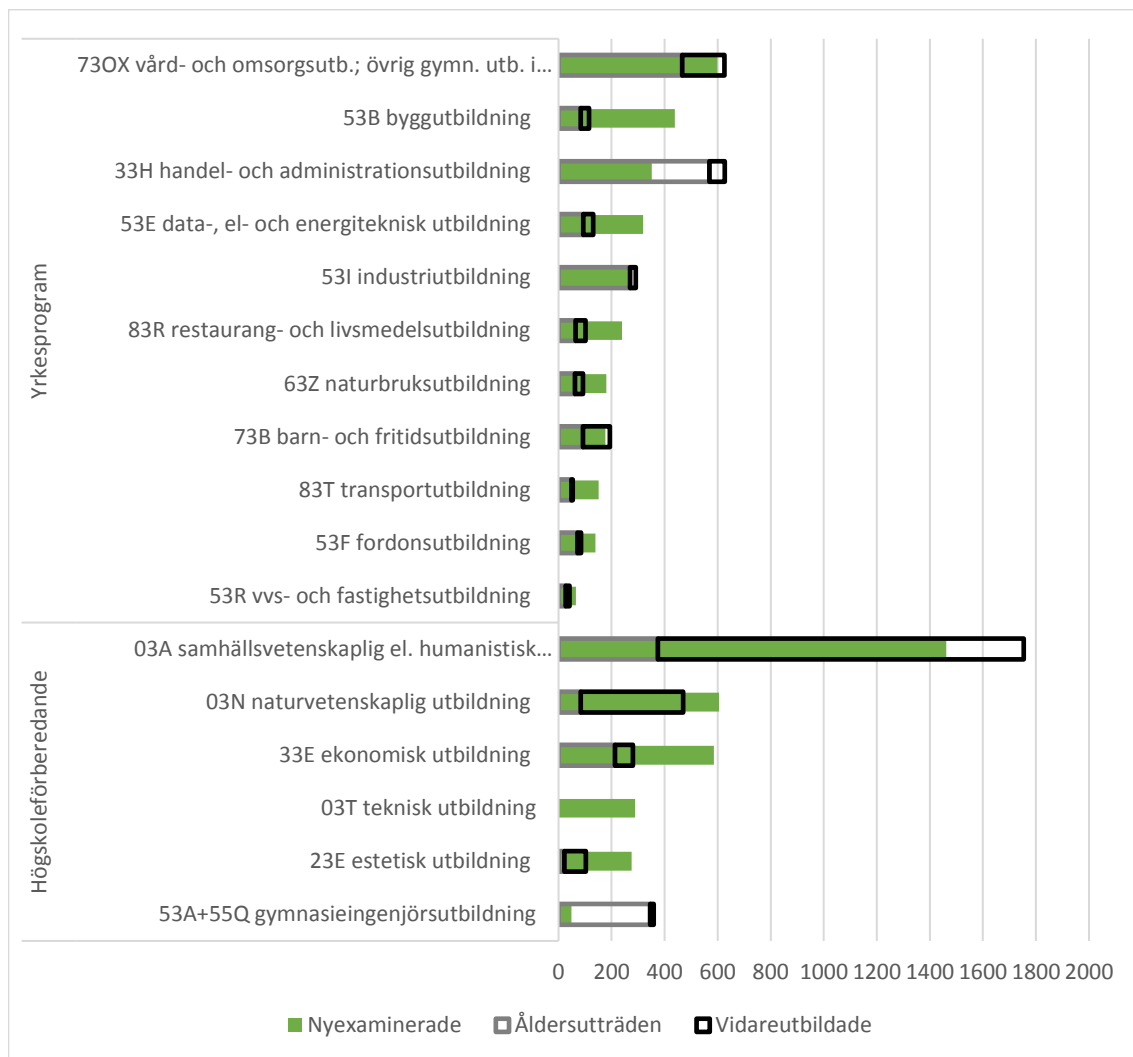
Ser vi till in- och utflyttning 2015-2018 så hade majoriteten av utbildningsgrupperna ett positivt flyttnetto. Störst nettoinflyttning hade teknisk utbildning där nettoinflyttningen uppgick till 41 procent av nattbefolkningen 2015. Andra utbildningsgrupper som upplevt ett relativt stort tillskott till följd av inflyttning är yrkesinriktad utbildning inom naturvetenskap, matematik och data, samhällsvetenskaplig el. humanistisk utbildning, pedagogisk utbildning samt ekonomisk utbildning. Av de utbildningsgrupper som upplevt ett negativt flyttnetto stack framförallt naturvetenskaplig utbildning ut med ett negativt flyttnetto på 12 procent (114 personer).

Figur 6: Nettoflyttning 2015-2018 i åldrarna 20-64 efter utbildningsgrupp, Kronobergs län. Källa: SCB.

Förändringarna till följd av nyexaminerade/åldersinträden, åldersutträden och vidareutbildade sammanfattas i Figur 8 nedan. Av de yrkesinriktade utbildningsgrupperna hade 8 av 13 ett positivt netto medan övriga 5 hade ett negativt. Byggutbildning ökade allra mest följt av data-, el och energiteknisk utbildning och restaurang- och livsmedelsutbildning. Av de yrkesinriktade utbildningarna var minskningen till följd av vidareutbildning relativt liten för samtliga grupper utom barn och fritidsutbildning och vård- och omsorgsutbildning. Några av de yrkesinriktade utbildningarna hade dock väldigt stora åldersavgångar i relation till antalet nyexaminerade, särskilt stora var de för vård- och omsorgsutbildning, industriutbildning, övrig utbildning inom tjänsteområdet samt handel- och administrationsutbildning. Av de högskoleförberedande utbildningarna hade samhällsvetenskaplig el. humanistisk utbildning samt naturvetenskaplig utbildning flest utträden till följd av vidareutbildning medan gymnasieingenjörutbildning tillsammans med samhällsvetenskaplig el. humanistisk utbildning och ekonomisk utbildning hade flest åldersutträden.

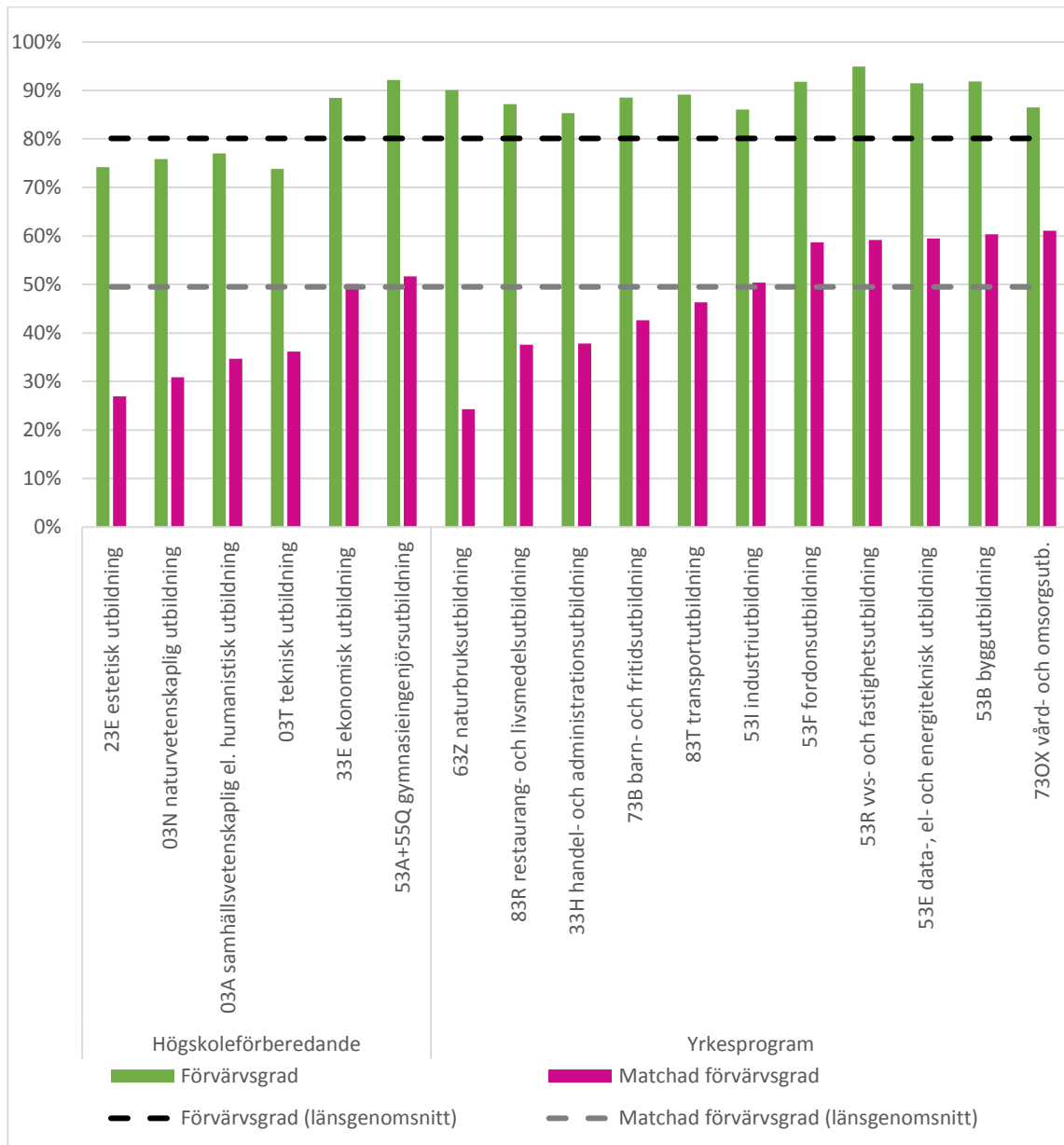

Figur 7: Nyexaminerade, vidareutbildade och åldersutträden 2015-2018 i åldrarna 20-64 efter utbildningsgrupp, Kronobergs län. Källa: SCB. Där stapeln med åldersutträden och vidareutbildade överstiger stapeln med nyexaminerade så minskade utbildningsgruppen till följd av utträden och vice versa.

Hög matchningsgrad för transport, bygg och vård- och omsorg

Den genomsnittliga förvärvsgraden i länet låg på 80,1 procent under 2018 vilket i sin tur var högre än riksgenomsnittet på 79,5 procent. Ser vi däremot till förvärvsgraden för de med en gymnasial utbildning så var den 84,1 procent, dock råder en stor variation mellan de olika utbildningsgrupperna. Generellt var förvärvsgraden högre bland de som läst yrkesförberedande program, där 12 stycken utbildningar låg över läns-genomsnittet, jämfört med de som läst ett högskoleförberedande program. För VVS- och fastighetsutbildning, fordonsutbildning, byggutbildning, data-, el-, och energiutbildning, naturbruksutbildning samt gymnasieingenjörsutbildning var förvärvsgraden över 90 procent. Perioden 2016-2018 ökade förvärvsgraden med 4 procentenheter för pedagogisk utbildning medan förvärvsgraden för övriga utbildningsgrupper legat relativt oförändrad.

Av de som arbetar är det dock inte alla som arbetar med yrke som överensstämmer med deras utbildning. Av denna anledning har SCB tillsammans med tillväxtverket tagit fram ett mått för matchad förvärvsgrad, där en individ klassificeras som matchad om individens utbildning stämmer överens med individens yrke. För gymnasiala utbildningar uppgick den matchande förvärvsgraden till 52,9 procent, just över genomsnittet för alla utbildningar på 49,5 procent men lägre än genomsnittet för 3-åriga högskoleutbildningar på 68,2 procent. Av de gymnasiala utbildningsgrupperna hade vård- och omsorgsutbildning den högsta matchningsgraden (61 procent) följt av byggutbildning, data-, el-, och energiutbildning, VVS- och fastighetsutbildning samt fordonsutbildning. Av de högskoleförberedande gymnasiala utbildningarna hade endast gymnasieingenjörsutbildning en matchningsgrad över genomsnittet.

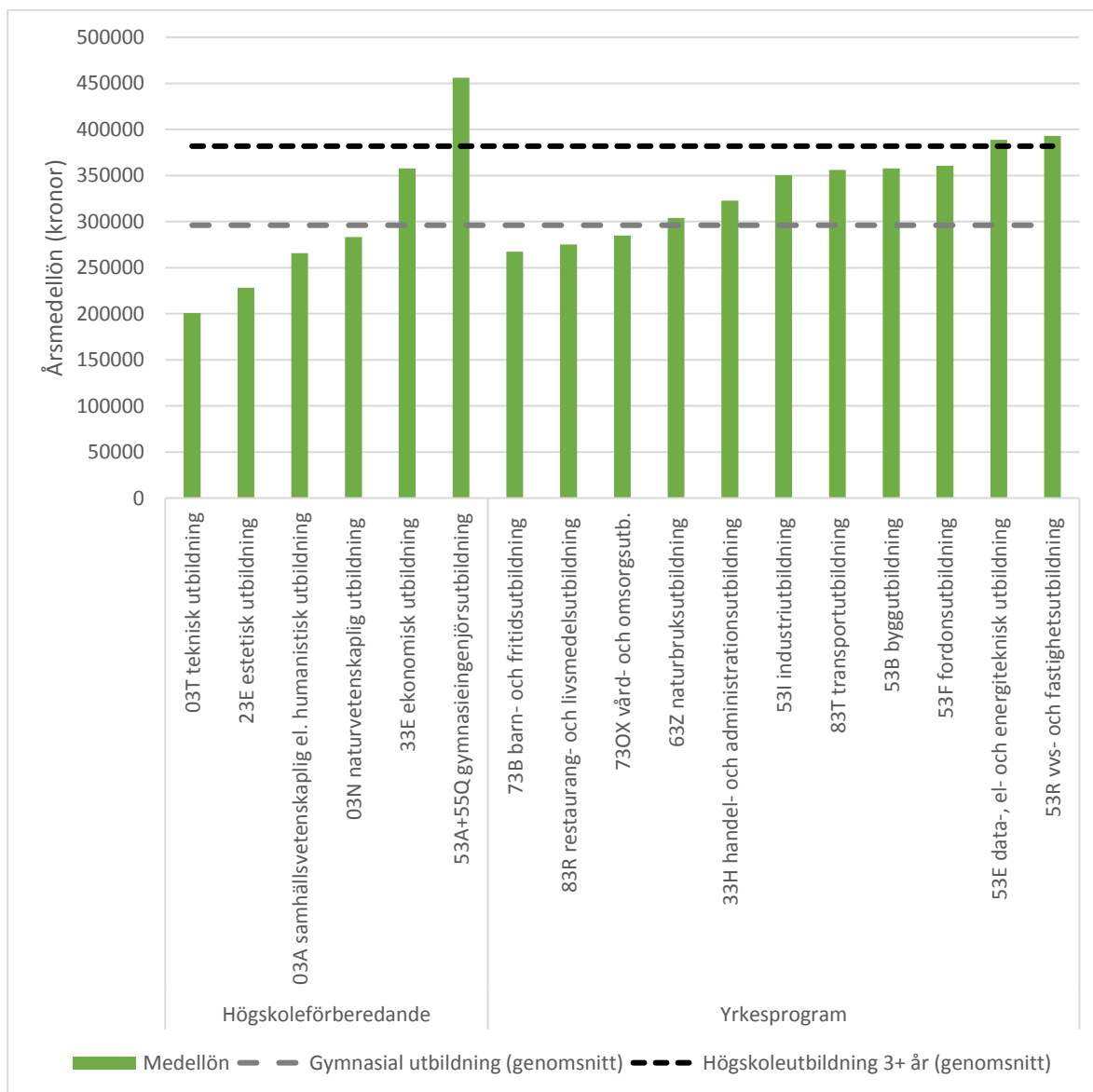

Figur 8: Förvärvsgrad och matchad förvärvsgrad 2018 i åldrarna 20-64 efter utbildningsgrupp, Kronobergs län. Källa: SCB

Hög medellön för vissa yrkesutbildningar

Ser vi till årsmedellönen 2018 så varierade även den mellan utbildningsgrupperna. Allra högst medellön hade gymnasieingenjörer, därefter hade grupperna med VVS- och fastighetsutbildning och data, el, och energiteknisk utbildning högst medellön. Jämför vi medellönen med den matchade förvärvsgraden så ser vi att utbildningar med en matchad förvärvsgrad över genomsnittet i regel också hade en hög medellön. Undantaget är vård och omsorgsutbildning där medellönen är låg trots hög matchad förvärvsgrad samt handels och administrationsutbildning där medellönen är hög trots en låg matchad förvärvsgrad.

Årsmedellönen för samtliga med gymnasial utbildning låg under 2018 på 296 000 kronor vilket var cirka 30 procent lägre än för gruppen med en 3-årig högskoleutbildning.

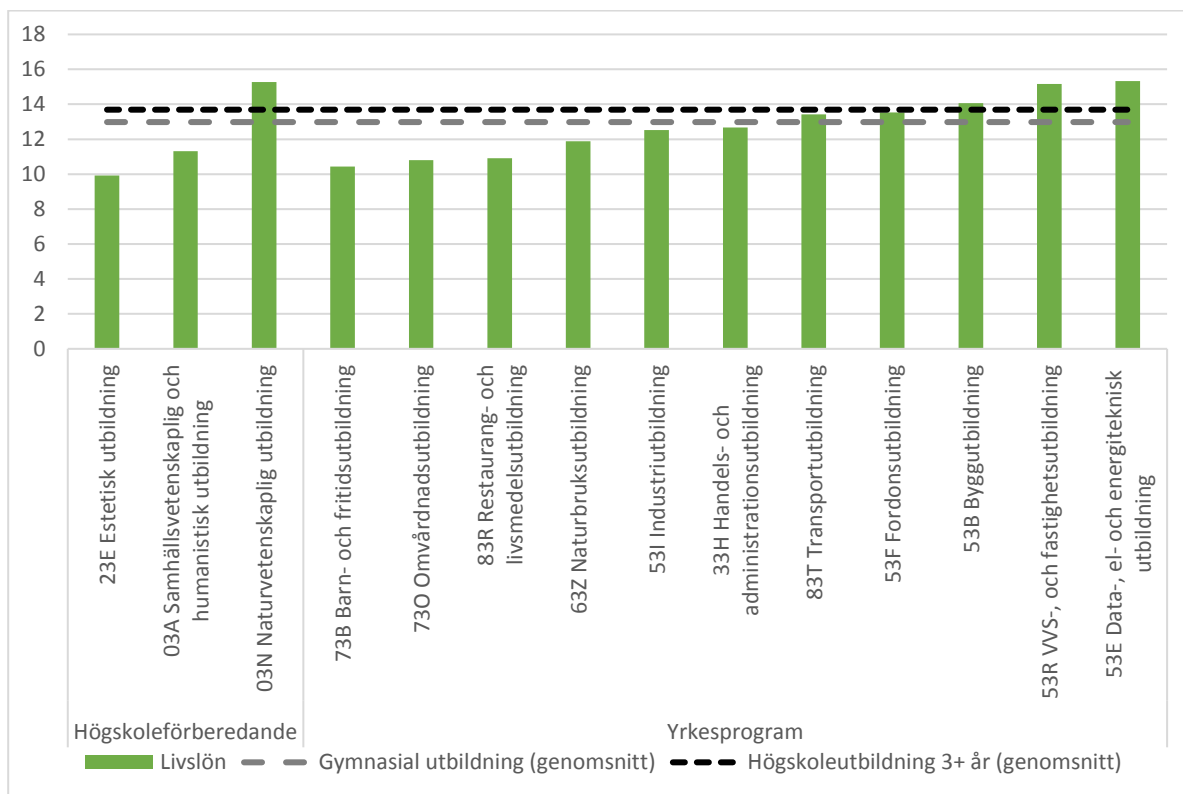
Figur 9: Medellön 2018 efter utbildningsgrupp, Kronobergs län. Källa: SCB

Höga livsinkomster för yrkesprogram inom bygg, VVS och el

Att gymnasieutbildade i genomsnitt har 30 procent lägre inkomster än högskoleutbildade är dock en sanning med modifikation. Ser vi istället till inkomsterna under ett helt arbetsliv, från att en individ fyller 20 till att hen fyller 65, så är skillnaden i inkomst endast 5 procent lägre för personer med gymnasial utbildning.⁴ Att skillnaden i livsinkomst är så mycket mindre än skillnaden i genomsnittslön under ett enskilt år förklaras bland annat av inkomstbortfallet under studietiden för de som läst en 3-årig högskoleutbildning.

I uträkningen av livsinkomst per utbildningsgrupp har 3 stycken högskoleförberedande program och ett yrkesprogram exkluderats på grund av få eller inga individer i vissa åldersklasser. För gymnasieingenjörsutbildning finns till exempel få individer i länet under 40 år då utbildningen gjorde ett uppehåll mellan 1992 och 2014. För 03A Teknisk utbildning, å andra sidan finns få över 40 år i länet.

Av programmen för vilka livsinkomst har kunnat räknas ut är de tre mest lönsamma data, el och energiteknisk utbildning, VVS- och fastighetsutbildning samt naturvetenskaplig utbildning. Utbildningarna med lägst livsinkomst, å andra sidan, är estetisk utbildning, barn- och fritidsutbildning samt omvårdnadsutbildning.

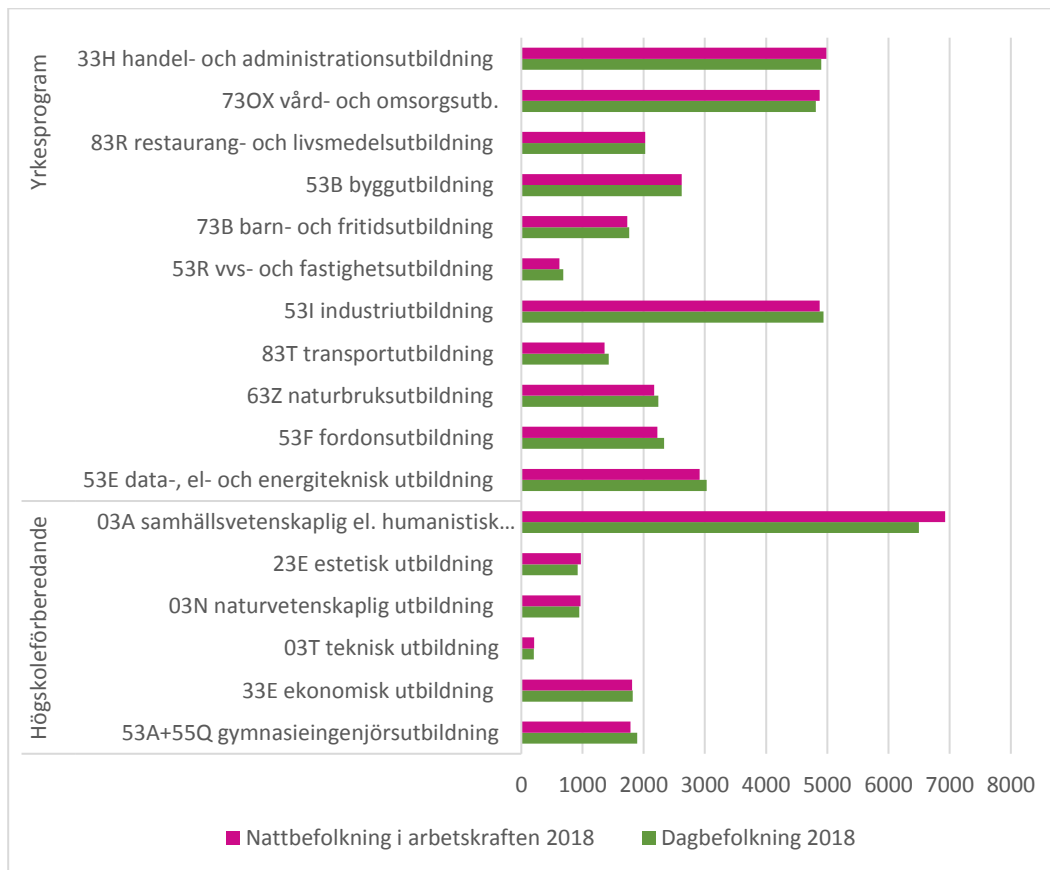
Figur 10: Livslön (exklusive pension) efter utbildningsgrupp, Kronobergs län. Källa: SCB

⁴ Livslönen har tagits fram utifrån en så kallad tvärsnittmodell för 2018. I modellen har genomsnittlig disponibel inkomst för varje 1-årsklass 20-64 år summerats. För de som läst en 3-årig högskoleutbildning har disponibel inkomst ansetts till nivån för studiebidraget (32 920 kr) för åldrarna 20, 21 och 22.

Störst brist på gymnasieingenjörer och data-, el- och energitek- nisk utbildning

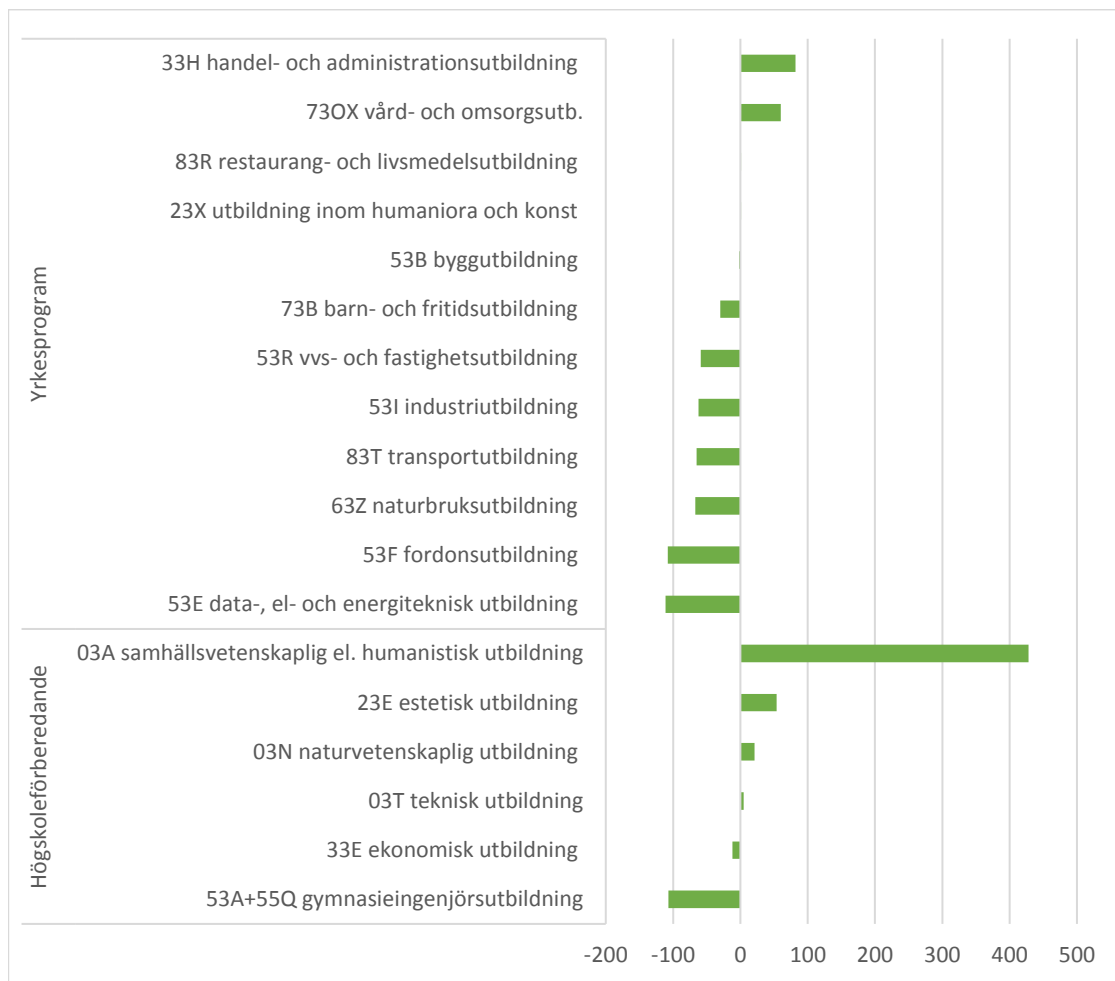
Nedan övergår vi till att jämföra storleken på nattbefolkningen med storleken på dagbefolkningen. I detta sammanhang ses nattbefolkningen som länets utbud av arbetskraft medan dagbefolkningen ses som länets efterfrågan på arbetskraft.

Samtidigt som andelen med en yrkesinriktad gymnasieutbildning i länet minskat över tid så råder ett underskott på arbetsmarknaden av dessa utbildningar.⁵ År 2018 uppgick dagbefolkningen med en yrkesutbildning till 35 107 personer medan nattbefolkningen i arbetskraften uppgick till 34 797 personer, dvs. ett glapp på 310 personer eller 1 procent. För personer med en högskoleförberedande gymnasial utbildning råder istället ett överskott på 390 personer (3 procent). Bland gymnasiala yrkesutbildningar har länet störst brist på data-, el- och energitek- nisk utbildning följt av fordonsutbildning, naturbruksutbildning och transportutbildning. Trots ett generellt överskott bland högskoleförberedande utbildningar bör även nämnas att länet hade ett underskott på gymnasieingenjörer på 107 personer.

Figur 11: Dagbefolkning ("efterfrågan") och nattbefolkning i arbetskraften ("utbud") 2018 i åldrarna 20-64 efter utbildnings- grupp, Kronobergs län. Källa: SCB

⁵ Överskott eller underskott på arbetsmarknaden mäts genom att jämföra storleken på dagbefolkningen med en viss utbildning, dvs. efterfrågan, med nattbefolkningen (exklusive personer utanför arbetskraften) med samma ut- bildning, dvs. utbudet.

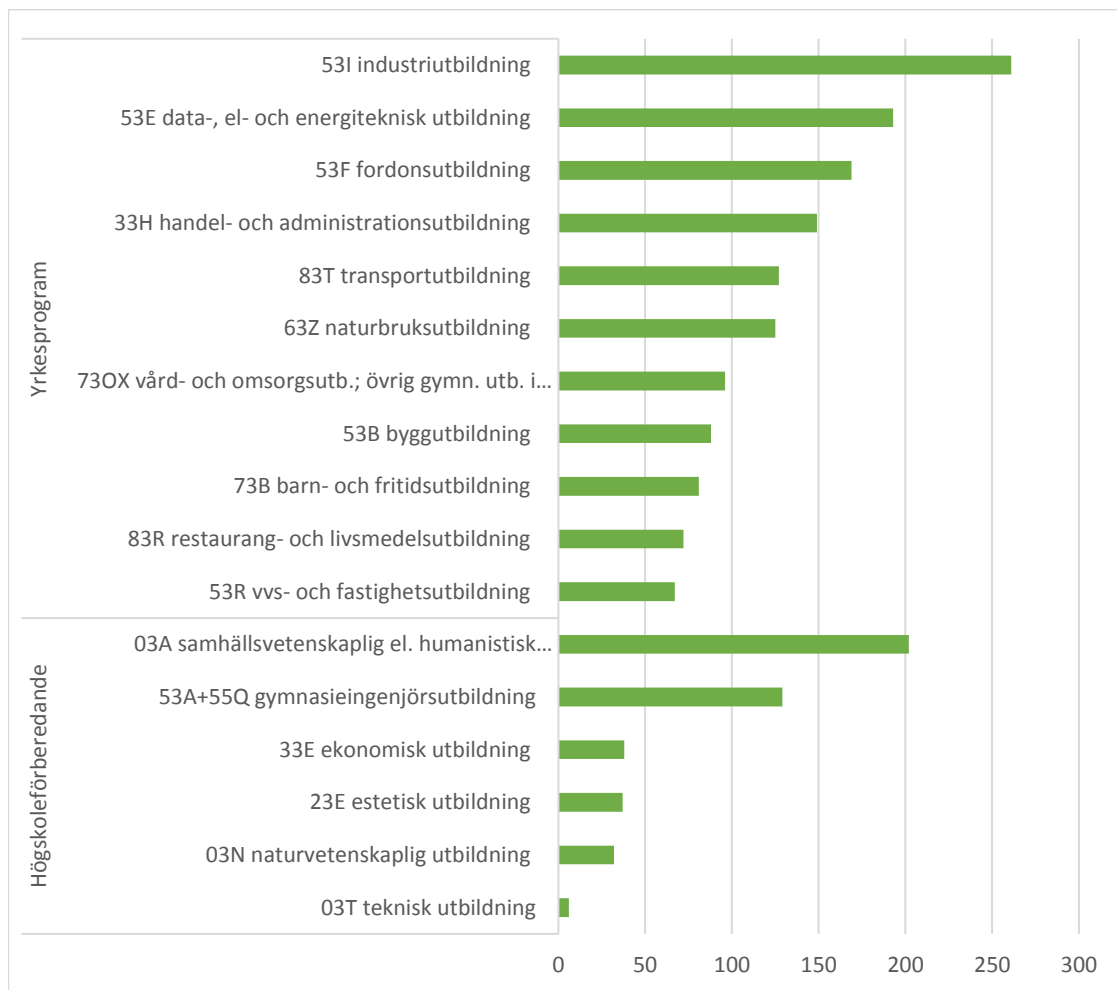

Figur 12: Gap mellan utbud och efterfrågan 2018 efter utbildningsgrupp, Kronobergs län. Källa: SCB

Stor inpendling av industri, fordons och energiteknisk utbildning

I diagrammet nedan tittar vi på nettopendlingen per utbildningsgrupp. Som förklarades i det inledande stycket till Del 1 så skapar ett underskott på arbetskraft ett ”sug” gentemot andra län vilket resulterar i en större inpendling till länet medan ett överskott tvärtom skapar ett tryck utåt vilket leder till en större utpendling från länet.

Som framgår av diagrammet så hade länet en positiv nettopendling av samtliga gymnasiala utbildningsgrupper under 2018. Störst var nettoinpendlingen för industriutbildning, samhällsvetenskaplig utbildning, data- el- och energiteknisk utbildning samt fordonsutbildning. Även om länet har ett överskott på samhällsvetenskaplig utbildning så är alltså nettopendlingen fortfarande positiv. Ett överskott på arbetskraft behöver alltså inte resultera i en negativ nettopendling utan kan även förklaras av att en högre arbetslöshet.

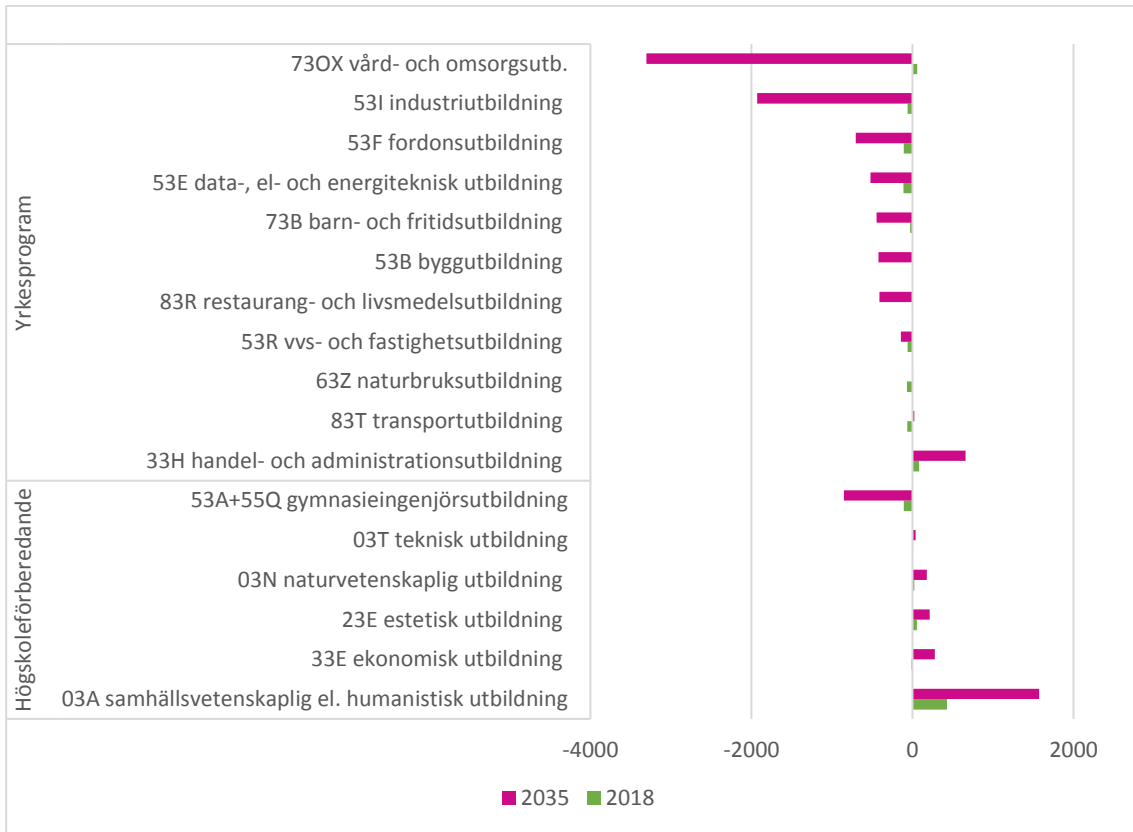

Figur 13: Nettopendling 2018 i åldrarna 20-64 efter utbildningsgrupp, Kronobergs län. Källa: SCB

Beskrivningen av utbud och efterfrågan på gymnasiekompetens i Kronobergs län visar att det i dagsläget främst råder brist på yrkeskompetens inom tekniska områden såsom industri, teknik och transport. Gör vi en prognos framåt, till 2035,⁶ kommer dagens brist på dessa utbildningar att förvärras, utöver de grupper där vi redan idag har en brist kan vi dock lägga vård- och omsorgsutbildning, barn- och fritidsutbildning, byggutbildning och restaurang- och livsmedelsutbildning. För vård- och omsorgsutbildning beräknas bristen uppgå till över 3 300 personer vilket är 68 procent av dagbefolkningen med utbildningen 2018.

⁶ Prognosen för Kronobergs län år 2035 baseras på SCB:s Trender och Prognoser. Dag- och nattbefolkning i olika utbildningsgrupper antas utvecklas i samma takt i Kronobergs län som i riket.

Figur 14: Gap mellan utbud och efterfrågan 2018 och 2035 efter utbildningsgrupp, Kronobergs län. Källa: SCB och bearbetning av Region Kronoberg.

Del 2: Gymnasieprogrammens utveckling

I den här delen beskrivs utvecklingen av elever på länets gymnasieprogram 2008-2019 samt andel med examen, genomsnittsbetyg och andel med högskolebehörighet 2014-2019 utifrån statistik från skolverket. Utöver den skarpare uppdelningen mellan teoretiska och praktiska program innebar dock gymnasiereformen 2011 även en omstrukturering av programutbudet för de nationella programmen, där program tillkommit, bytt namn och/eller ändrat kursinnehåll. Detta innebär att statistiken inte är helt jämförbar mellan perioden 2008-2012 och perioden 2013-2019. I Tabellen nedan redovisas utbudet av nationella program för respektive period samt hur dessa fogats samman i graferna som beskriver utvecklingen över tid; program som genomgått ett namnbyte, upphört respektive tillkommit är fetmarkerade.

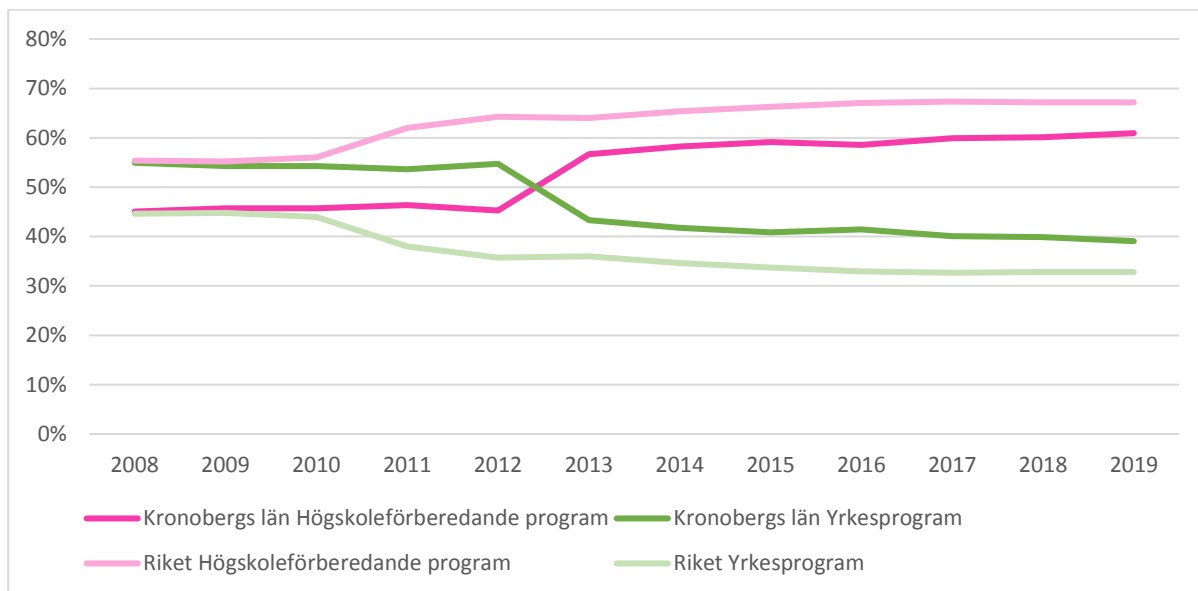
Tabell 1: Gymnasieprogram före och efter gymnasiereformen 2011 samt hur dessa

	2008-2012	2013-2019
Högskoleförberedande program	-Finns ej-	Ekonomiprogrammet
	Estetiska programmet	Estetiska programmet
	Medieprogrammet	-Finns ej-
	-Finns ej-	Humanistiska programmet
	International baccalaureate	International Baccalaurate
	Naturvetenskapsprogrammet	Naturvetenskapsprogrammet
	Samhällsvetenskapsprogrammet	Samhällsvetenskapsprogrammet
	Teknikprogrammet	Teknikprogrammet
Yrkesprogram	Barn- och fritidsprogrammet	Barn- och fritidsprogrammet
	Byggprogrammet	Bygg- och anläggningsprogrammet
	Elprogrammet	El- och energiprogrammet
	Fordonsprogrammet	Fordons- och transportprogrammet
	Handels- och administrationsprogrammet	Handels- och administrationsprogrammet
	Hantverksprogrammet	Hantverksprogrammet
	Hotell- och restaurangprogrammet	Hotell- och turismprogrammet
	Industriprogrammet	Industritekniska programmet
	Naturbruksprogrammet	Naturbruksprogrammet
	Livsmedelsprogrammet	Restaurang- och livsmedelsprogrammet
	Energiprogrammet	VVS- och fastighetsprogrammet
	Omvårdnadsprogrammet	Vård- och omsorgsprogrammet

Elevunderlag 2008-2019

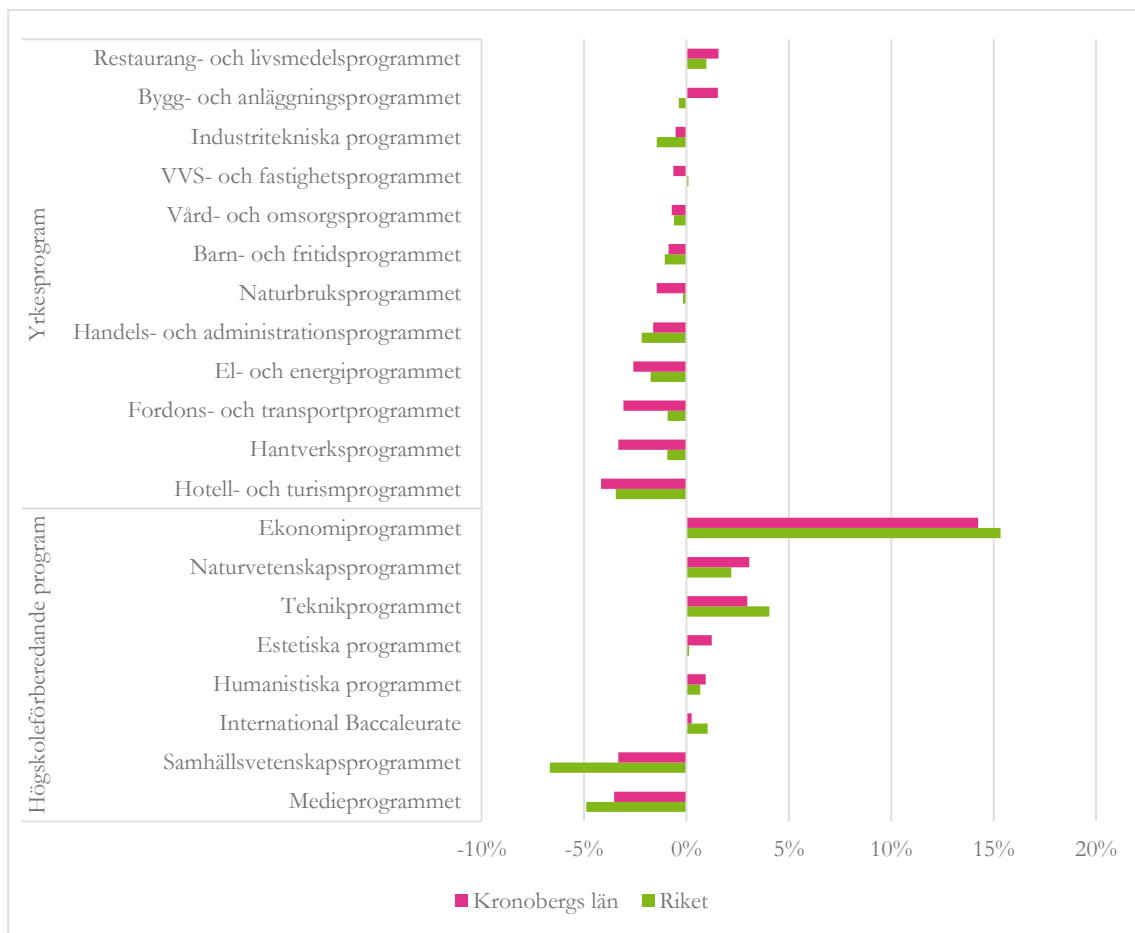
I Figur 1 redovisas andel elever per läsår som läste högskoleförberedande program respektive yrkesprogram i Kronobergs län och i riket. Som framgår minskade andelen som läste ett yrkesprogram i länet med cirka 10 procentenheter i direkt anslutning till reformen 2011, från 55 procent 2012 till 43 procent 2013; andelen fortsatte sedan minska successivt under åren därpå och

2019 uppgick den till 39 procent. På nationell nivå inleddes minskningen av andelen på yrkesprogram redan något år innan reformen, mellan 2010 och 2012 minskade andelen från 44 till 36 procent, för att sedan stabiliseras kring 33 procent 2016-2019. Andelen som läser ett yrkesprogram har således minskat mer i Kronoberg än i riket, men minskningen har skett från en högre nivå. I Kronobergs län var andelen som läste ett yrkesprogram i majoritet före reformen men i minoritet efter.

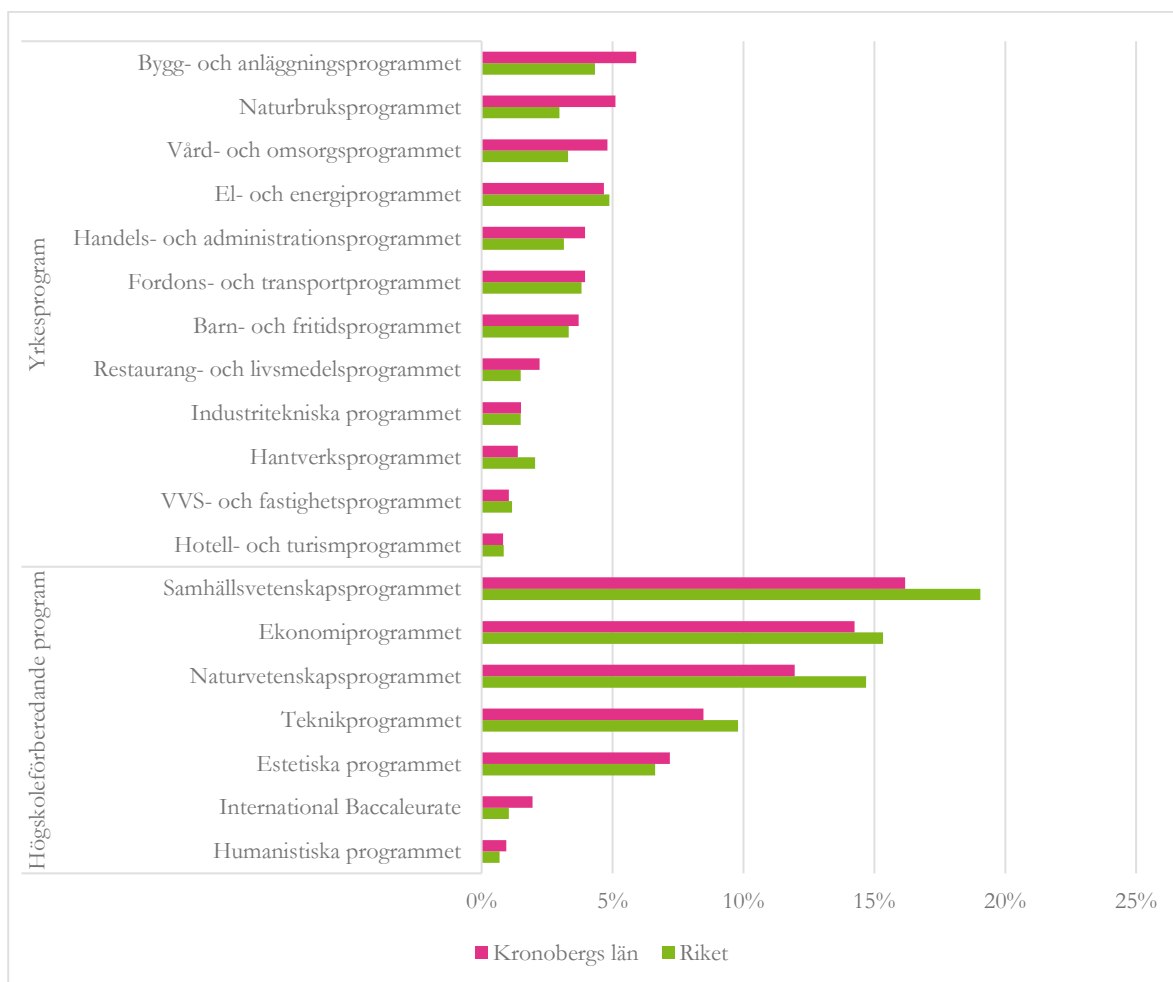
Figur 15: Andel gymnasieelever som läste ett högskoleförberedande program respektive ett yrkesprogram 2008-2019, Kronobergs län och riket. Källa: Skolverket.

Bryter vi ner förändringen 2008-2019 på de enskilda programmen ser vi att samtliga yrkesprogram utom Restaurang och livsmedelsprogrammet och Bygg- och anläggningsprogrammet minskade i länet medan samtliga högskoleförberedande program utom Samhällsvetenskapsprogrammet och Mediaprogrammet ökade (Figur 2). När det gäller Mediaprogrammet så förklaras dock minskningen av att programmet plockades bort som ett resultat av gymnasireformen medan minskningen av Samhällsvetenskapsprogrammet förklaras av tillkomsten av det, ur utbildningssynpunkt, närliggande Ekonomiprogrammet. De största skillnaderna gentemot riket var att Bygg- och anläggningsprogrammet ökade i länet medan det minskade i riket, och att Fordons- och transportprogrammet, Hantverksprogrammet och Naturbruksprogrammet minskade mer i länet än i riket.

Figur 16: Förändring av antal elever per gymnasieprogram 2008-2019 i procentenheter, Kronobergs län och riket. Källa: Skolverket.

Ser vi till programmens storlek 2019 så var de tre största programmen både i länet och i riket Samhällsvetenskapsprogrammet, Ekonomiprogrammet och Naturvetenskapsprogrammet – samtliga högskoleförberedande program. Av länets yrkesprogram var Bygg- och anläggningsprogrammet, Naturbruksprogrammet och Vård- och omsorgsprogrammet störst följt av El- och energiprogrammet samt Handels- och administrationsprogrammet. Jämfört med riket ligger den största skillnaden i att de största högskoleförberedande programmen i länet är något mindre än riket medan de största yrkesprogrammen är något större.

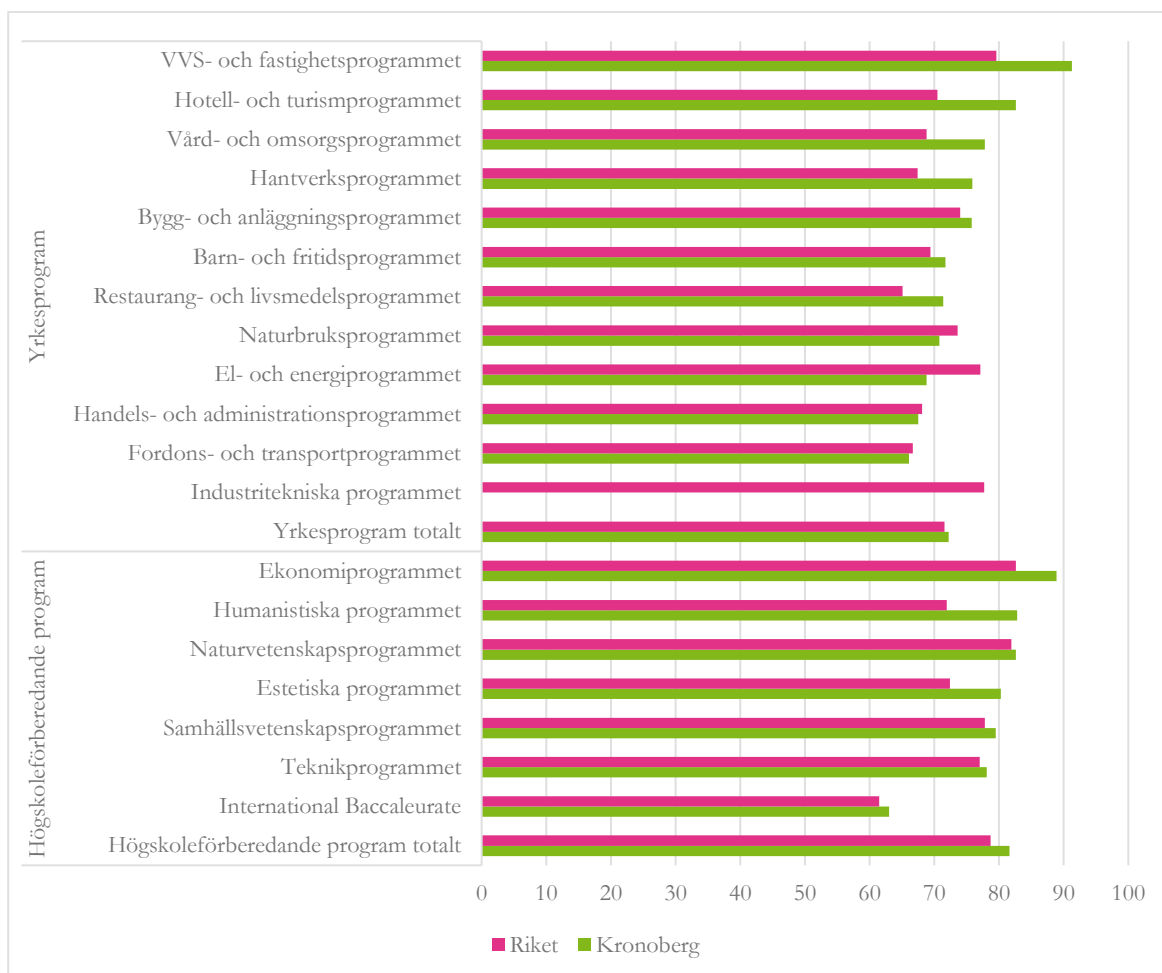

Figur 17: Andel elever per gymnasieprogram 2019, Kronobergs län och riket. Källa: Skolverket.

Examen, högskolebehörighet och betyg 2014-2019

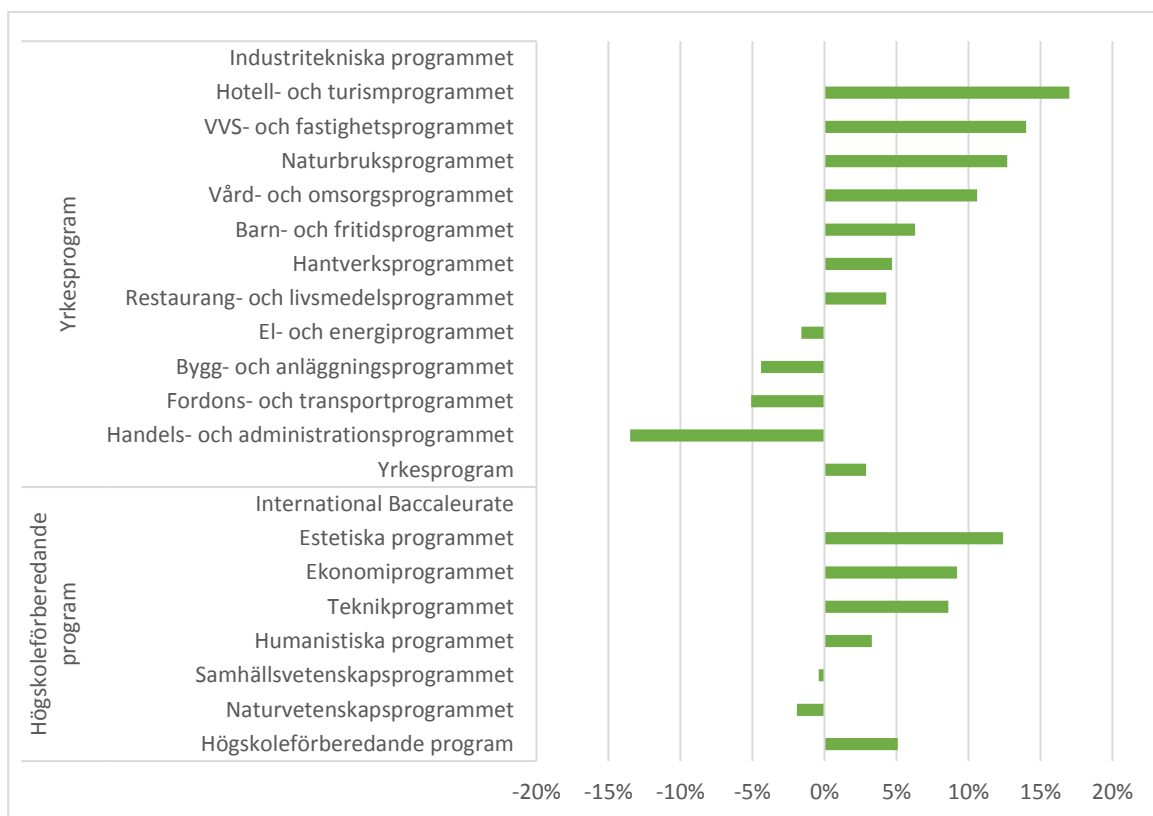
Fler elever i Kronoberg tog examen inom tre år jämfört med riket

Andelen som tog examen inom tre år efter påbörjade gymnasiestudier uppvisade en stor variation mellan programmen. För yrkesprogram var andelen under 2019 72,2 procent i Kronoberg vilket kan jämföras med rikets andel på 71,6 procent. Yrkesprogram låg i det avseendet lägre än högskoleförberedande program där 81,6 procent i Kronoberg 78,7 procent av eleverna i Riket tog examen inom tre år. I Kronobergs län låg VVS- och fastighetprogrammet i topp följt av ekonomiprogrammet, humanistiska programmet, hotell- och turismprogrammet och naturvetenskapsprogrammet. I jämförelse med riket låg de största skillnaderna i att en större andel tog examen i Kronoberg på hotell- och turismprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet, humanistiska programmet och hantverksprogrammet medan en mindre andel tog examen på el- och energiprogrammet samt naturbruksprogrammet.

Figur 18: Andel avgångselever med examen inom 3 år per gymnasieprogram 2014-2019 i procentenheter, Kronobergs län och riket. Källa: Skolverket.

Mellan 2014 och 2019 ökade andelen gymnasieelever i Kronobergs län som tog examen inom tre år med 2,9 procentenheter på yrkesprogram och med 5,1 procentenheter på högskoleförberedande program. Störst var ökningen på hotell- och turismprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet samt estetiska programmet. Trots en generell ökning minskade dock andelen på handels- och administrationsprogrammet, fordons- och transportprogrammet, bygg- och anläggningsprogrammet, naturvetenskapsprogrammet samt el- och energiprogrammet.

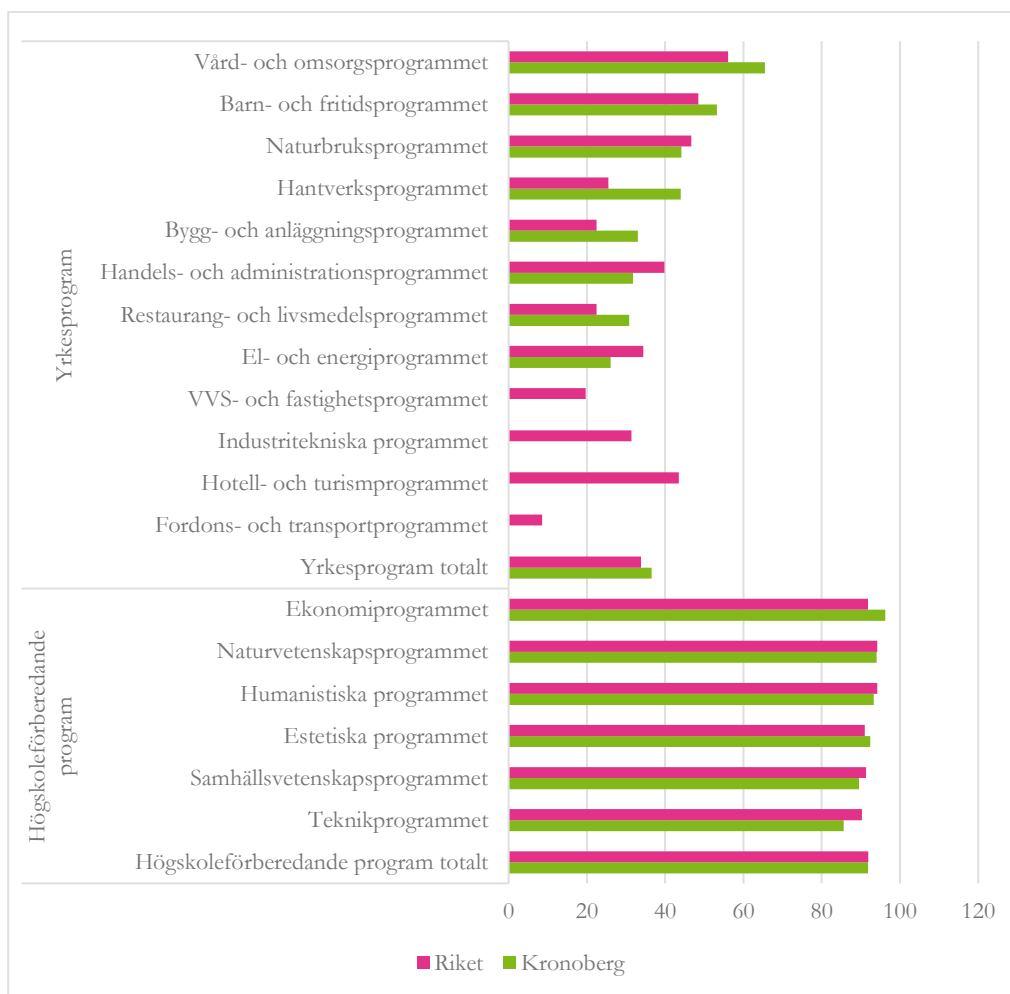
Figur 19: Förändring av andel med examen inom 3 år per gymnasieprogram 2014-2019 i procentenheter, Kronobergs län. Källa: Skolverket.

Högskolebehörighet på yrkesprogram högre i Kronoberg än i riket

När det kommer till andel avgångselever med högskolebehörighet i Kronobergs län under 2019 så uppgick den till 36,5 procent på yrkesprogram och till 91,8 procent på högskoleförberedande program. På högskoleförberedande program varierade andelen med högskolebehörighet mycket lite, och den variation som ändå förekommer handlar om elever som inte nått upp till godkänt betyg i de nödvändiga kurserna. Ser vi däremot till yrkesprogram så hade elever på vård- och omsorgsprogrammet störst andel behöriga elever följt av barn- och fritidsprogrammet och naturbruksprogrammet medan färre elever avgick med högskolebehörighet från el- och energiprogrammet samt restaurang- och livsmedelsprogrammet. För några program har data nollställts för Kronobergs län på grund av för litet elevunderlag, däribland fordons- och transportprogrammet samt industritekniska programmet. Går vi på riksgenomsnittet ser det dock ut som att elever på fordons- och transportprogrammet hade den lägsta behörigheten.

Jämfört med riket så var andelen med högskolebehörighet efter avslutat yrkesprogram större i Kronoberg: 36,5 procent jämfört med rikets 33,8. Särskilt hantverksprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet och bygg- och anläggningsprogrammet hade en högre andel behöriga än riket medan andelen var lägre än riket för el- och energiprogrammet samt handels- och administrationsprogrammet.

Den låga andelen med högskolebehörighet på yrkesprogram kan i stor utsträckning tillskrivas gymnasireformen 2011; tar vi 2008 som jämförelseår så låg högskolebehörigheten för yrkesprogram i länet på mellan 78,1 procent (industriprogrammet) och 91,7 procent (byggprogrammet).

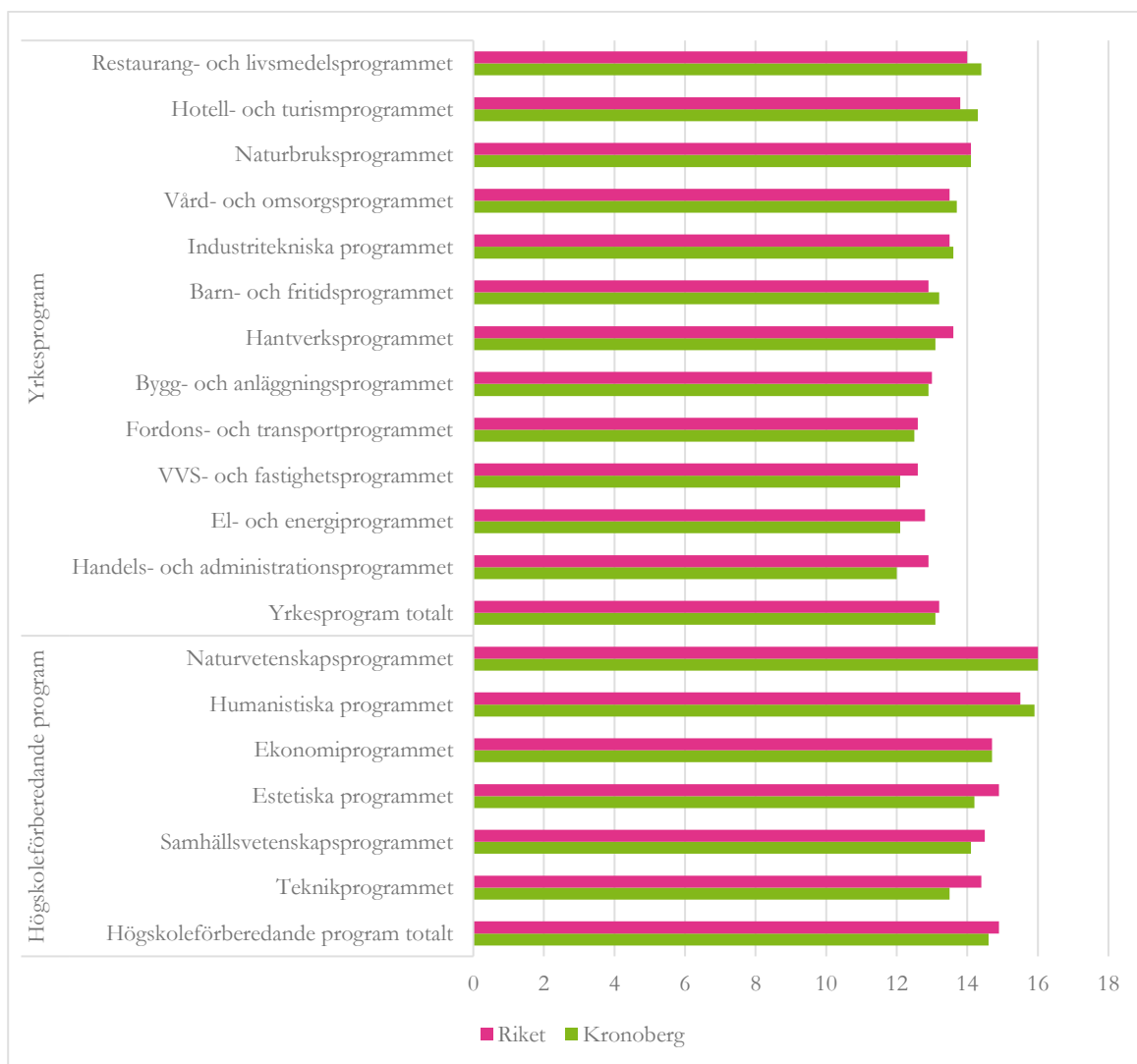

Figur 20: Andel avgångselever med högskolebehörighet per gymnasieprogram 2014-2019 i procentenheter, Kronobergs län och riket. Källa: Skolverket.

Ökning av genomsnittlig betygspoäng i länet sedan 2014

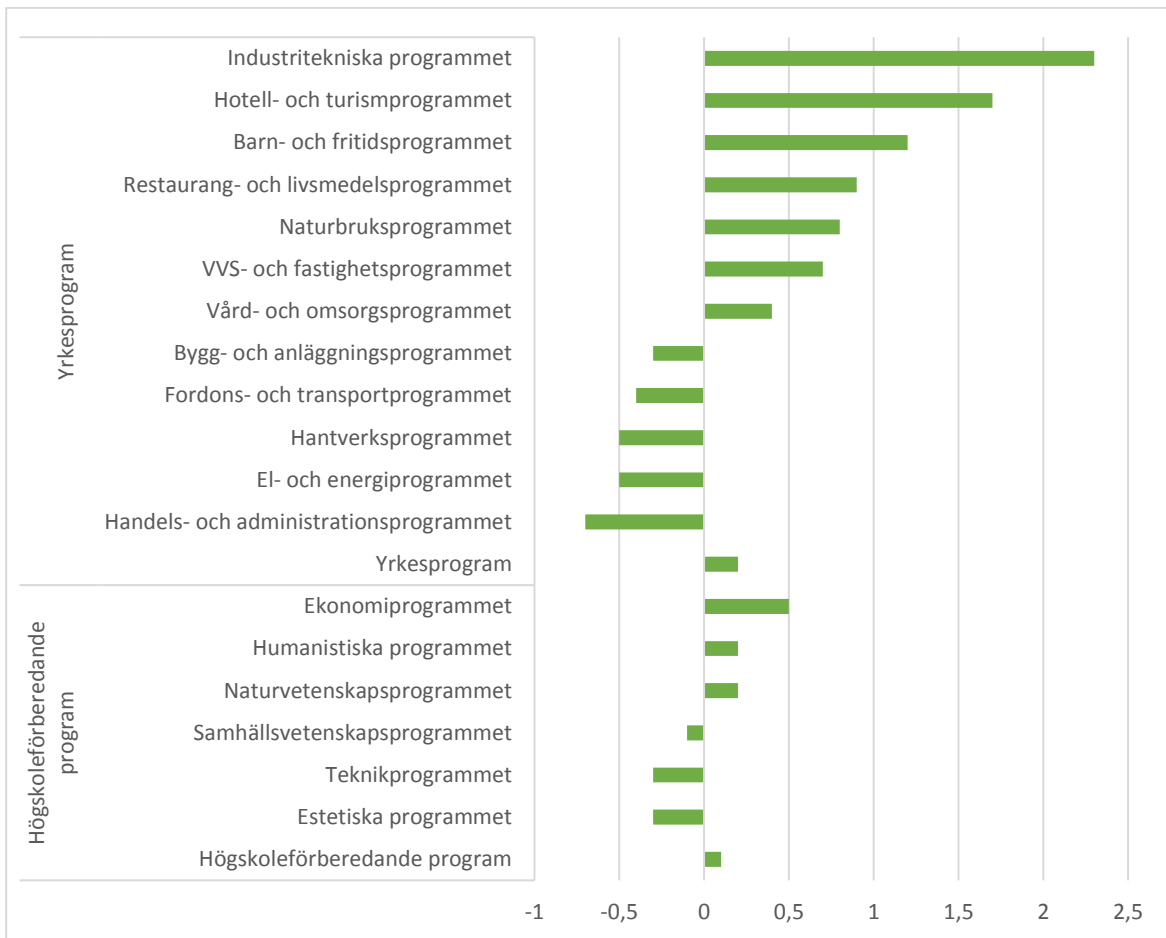
Den genomsnittliga betygspoängen, vilken sträcker sig på en skala mellan 0 och 20, uppgick till 13,2 procent på yrkesprogram och till 14,6 procent på högskoleförberedande program under 2019. Högst betyg hade elever på naturvetenskapsprogrammet och humanistiska programmet följt av ekonomiprogrammet och restaurang- och livsmedelsprogrammet. Jämfört med riket var genomsnittsbetyget marginellt lägre i Kronobergs län på både högskoleförberedande program och yrkesprogram med en viss variation mellan de olika programmen. Särskilt teknikprogrammet, el- och energiprogrammet och handels- och administrationsprogrammet låg under genomsnittet för riket.

Figur 21: Genomsnittlig betygspoäng per gymnasieprogram 2014-2019, Kronobergs län och riket. Källa: Skolverket.

Mellan 2014 och 2019 ökade genomsnittsbetyget i länet med 0,2 procentenheter yrkesprogram och 0,1 procentenheter på högskoleförberedande program. Fördelat på de olika programmen ökade genomsnittsbetyget på sju av tolv yrkesprogram och på tre av sex högskoleförberedande program medan det minskade på övriga program. Den största ökningen ägde rum på industri tekniska programmet följt av hotell- och turismprogrammet samt barn- och fritidsprogrammet medan betygen minskade mest på handels- och administrationsprogrammet samt el- och energiprogrammet.

Figur 22: Förändring genomsnittlig betygspoäng per gymnasieprogram 2014-2019 i procentenheter, Kronobergs län. Källa: Skolverket.

Bilaga

Tabell 2: Relation mellan utbildningsgrupp enligt matchningsindikatorerna och gymnasieprogram.

	Utbildningsgrupp	Gymnasieprogram
Högskoleförberedande	03A samhällsvetenskaplig el. humanistisk utbildning	Samhällsvetenskapsprogrammet Humanistiska programmet
	33E ekonomisk utbildning	Ekonomiprogrammet
	23E estetisk utbildning	Estetiska programmet
	03N naturvetenskaplig utbildning	Naturvetenskapsprogrammet
	03T teknisk utbildning	Teknikprogrammet
Yrkesprogram	33H handel- och administration-utbildning	Handels- och administrationsprogrammet
	83T transportutbildning	Fordonsprogrammet/ Fordons- och transportprogrammet
	63Z naturbruksutbildning	Naturbruksprogrammet
	53R vvs- och fastighetsutbildning	Energiprogrammet
		VVS- och fastighetsprogrammet
	83R restaurang- och livsmedelsutbildning	Hotell- och restaurangprogrammet
		Livsmedelsprogrammet/ Restaurang- och livsmedelsprogrammet
	53B byggutbildning	Hotell- och turismprogrammet
		Byggprogrammet/ Bygg- och anläggningsprogrammet
	73B barn- och fritidsutbildning	Hantverksprogrammet
	53E data-, el- och energiteknisk utbildning	Barn- och fritidsprogrammet
53F fordonsutbildning	Elprogrammet/ El- och energiprogrammet	
53I industriutbildning	Fordonsprogrammet/ Fordons- och transportprogrammet	
73OX vård- och omsorgs-utb.	Industriprogrammet/ Industritekniska programmet	
	Omvårdnadsprogrammet/Vård- och omsorgsprogrammet	

